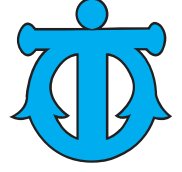

DENİZDEN MERHABA

35. YIL

İMEAK Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi Dergisidir.

Ocak - Şubat - Mart 2022 • Sayı:33

■ DENİZCİLİK ENDÜSTRİSİNDE
2022'DE NELER OLACAK?

■ DİRENÇLİ TEDARİK ZİNCİRLERİ

■ PANDEMİDE GEMİ ACENTELİĞİ

■ LOJİSTİK SEKTÖRÜNDE
2022 BEKLENTİLERİ

■ AHMET ÇALIK: DENİZCİLERİN
HUKUKÇU AĞABEYİ

Fotoğraf: Sevim FARHAN ATASOY

Sinan Doğan*

AHMET ÇALIK: DENİZCİLERİN HUKUKÇU AĞABEYİ

“Rahmetli Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi Başkanımız Erdoğan Yılmaz zamanında İzmir Limanı’nın kapatılması için bir dava açıldı. Tabii beş bin yıllık liman kenti olan İzmir için akıl almaz bir girişimdi bu. Dava sürecinde İzmir’in her şeyden önce bir liman kenti olduğunu gösterdik. Meşhur “Limansız şehir Efes gibi harabe olur” sloganını yarattık. Danıştay lehimize karar verdi. İzmir Limanı’nın varlığını sürdürmesi mümkün oldu. Bu benim için gurur verici bir hizmet oldu”.

Avukat Ahmet Çalık, deniz hukuku sektörünün bilgisi olarak yaklaşık yarım yüzyıldır denizcilik sektörüne engin bilgi ve tecrübelerini aktarıyor. İMEAK Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi ve Deniz Nakliyecileri Derneği Hukuk Danışmanı, Malta’nın İzmir Fahri

Konsolosu, uluslararası denizcilik şirketlerinin yol göstericisi olan Çalık, sürekli büyüyen, büyüdükçe de yeni hukuki sorunların doğduğu denizcilik sektörüne bir pusula gibi yol gösteriyor. Ahmet Çalık ile söyleşimizde, bir parçası olduğu Türk denizcilik tarihini, deniz hukukundaki gelişmeleri,

unutmadığı davaları konuştuk, gülümseyerek anlattığı anıları dinledik.

**Kendinizi tanıtır mısınız?
Avukatlık mesleğine ne zaman başladınız?**

İzmir doğumluyum. İlk ve ortaokul eğitimimi İzmir’de tamamladım. İzmir Saint Joseph’te okudum. Üniversite

Ahmet Çalık

RÖPORTAJ

okumak için İstanbul'a gittim. Üniversiteden sonra yüksek lisansımı Fransa'da yaptım. Döndükten sonra 1977 yılında meslek hayatına başladım.

GÜMRÜĞÜN FARELERİNİ BİLE TANIDIM

Neden deniz hukukunu seçtiniz?

Aslında ben denizciliğe çocukken girdim. Rahmetli babam Fuat Çalık, çok tanınmış bir gümrük komisyoncusuydu. İzmir'in saygıdeğer büyük firmalarının kuruluşlarında çok emeği geçmiş bir insandır. Deniz sahasında, limanda faaliyet gösteren bir kişiydi. Biz çocuklar için yazın pek tatil sayılmazdı. Ailesi çocuğu mutlaka bir işe koyardı. Ben de tatillerde babamın yazıhanesinde çalışırdım. Babamın yazıhanesi, Gazi Bulvarı'nın denizle buluştuğu noktada yer alan Belediye İş Hamı'nın üçüncü katında, denize bakan taraftaydı. O zamanlar deniz ticaretinin tamamı Pasaport'ta yapılıyordu. O gemilerin arasında çok koşturdum. Daha çocukken konşimento, manifesto, ordino nedir? Nereden çıkar? Kim ilgilenir? Bunları öğrendim. Gemilere, kaptan köşklerine, acentelere girip çıkmaya başladım. Şimdiki Konak Pier'in yerindeki gümrük antreposuna gidip geldim. Gümrüğü, gümrükte çalışanları, hatta gümrüğün farelerini bile küçük yaşta tanıdım. Bu dönem bende yer etmiş ki mesleğe başladığımda denizciliği seçtim. Çocukluk deneyimim kolay bir adaptasyon sağladı bana. Babam meslek seçimini bana bıraktı. Ama gümrük hukuku ve deniz hukuku konularında beni teşvik etti. "Bu çok cazip bir konu, ben de sana yardımcı olabilirim" dedi ve oldu da nitekim.

Mesleğe hemen kendi ofisinizi açarak mı başladınız?

Meslek yaşamımın başında kısa bir süre üniversitede akademik kariyer dönemim oldu. Daha sonra Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne dönülecek olan Ege Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştım. Genç bir asistan olarak fakültenin kurucular fotoğrafında ben de varım. Sekiz yıl tam kadro akademisyenlik yaptım. Mevzuat

Hukuk fakültesinde asistanken

15 Kasım 1978

Soldan Sağa : 1-4 Bir grup öğrenci, 5 - Dr. Şeref FERTAS, 6 - Doç.Dr. Özkan TIKVEŞ, 7 - Prof. Muhittin ALAM (Dekan) 8 - Prof. Şükrü POSTACIOĞLU, 9 - Prof.Dr. Kudret AYİTER, 10 - Prof.Dr. Bilge UMAR, 11 - Asistan Ahmet ÇALIK

müsait olduğu için avukatlık da yapıyordum. Mevzuat değişince serbest avukatlığı seçtim.

BOĞAZDAKİ KAZA BENİ DENİZİN İÇİNE ÇEKTE

Deniz hukukçuluğuna sizi ısındıran bir deneyim oldu mu?

Evet, böyle bir olay 1979 yılında yaşandı. O yıl denizcilik tarihinin en büyük deniz kazalarından biri İstanbul'da oldu. Evriali adlı bir Yunan Şilebi, Haydarpaşa Limanı önünde Romanya devletine ait petrol yüklü Independenta gemisi ile çatıştı. Çatışma sonrası büyük bir patlama oldu. Ben de tesadüfen İstanbul'daydım. Bir atom bombası patladı sandım. Kaza, insan ve çevre faciasına yol açtı. 43 denizci vefat etti. Kadıköy bölgesinde neredeyse bütün binaların camları kırıldı. Deniz yedi sekiz ay boyunca yandı. Bunu takip eden çok büyük deniz hukuku davaları ortaya çıktı. Romanya devleti davayı takip etti. Yunan kosterinin armatörü gemiyi terk edip bir anlamda sırıra kadem bastı. Gemi sahipsiz kaldı. Bu hukuku Yunan gemisine kayyum tayin edildim. Büyük hukukçuların dahil olduğu çok sayıda dava açıldı. Gemi sonra hurdaya gitti. O gemiden bir tek motor plaketi kaldı bir de resim kaldı bana. Ama Independenta davası bana doktora tezinden daha büyük faydalar sağladı. Acıklı bir konu ama benim için eğitici oldu. Bu dava beni tamamen denizin içine çekti. Ondan sonra mesleğimizi ilerlettik. Ben ilk defa Türkiye'de Maersk'in kurulmasında

görev aldım. Yaklaşık 26-27 senedir Maersk'in Türkiye'de hukuk hizmetini üstlendim. Diğer denizcilik sahasındaki davalar da bizi buralara getirdi.

Mesleğe başladığımız zaman ile bugün arasında denizcilik davaları açısından nasıl bir fark var?

İlk başladığımız zaman konteyner taşımacılığı bugünkü kadar yaygın değildi. Daha ziyade dökme gemilerin ve yüklerin sorunları ön plana çıkardı. Bugün denizcilikte neredeyse konteyner taşımacılığı egemen hale geldi. En büyük değişiklik budur. Tabi konteyner taşımacılığının hukukla adaptasyonu hala devam ediyor. Gelişim sürüyor. Bir sürü hukuki sorunlar, yeni sorunlar ve var olan sorunlar konteyner taşımacılığına adapte ediliyor.

LİMANI KAPANMAKTAN KURTARDIK

İzmir denizcilik tarihine dair yaşadığımız deneyimleri aktarabilir misiniz?

Tabi enteresan tecrübelerimiz oldu. Yüzlerce davaya girdim. Ama mesela en etkileyici olan İzmir Limanı'nın kapatılmasını önlememdi. Bir dönem rahmetli Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi Başkanımız Erdoğan Yılmaz zamanında İzmir Limanı'nın kapatılması için bir dava açıldı. İzmir Limanı'nın şehre zarar verdiği, trafiği bozduğu, kirlilik yarattığı, köhne hale geldiği iddia ediliyordu. Limanın kapatılması, imar planının iptali için Danıştay'da dava açıldı. Bunu bir meslek odası örgütü açtı. Avukatları İzmir Eski Baro Başkanı Güney

RÖPORTAJ

Dinç'ti. Kuvvetli bir hukukçuydu. Tabii beş bin yıllık liman kenti olan İzmir için akıl almaz bir girişimdi bu. İzmirli denizcilik çevreleri bundan çok rahatsız oldu. Denizciler, Deniz Ticaret Odası İzmir Şubesi öncülüğünde birleşti. Ben İzmir Limanı'nı savunmak üzere davayı üstlendim. Dava sürecinde yaptığım araştırmadan öğrendim ki 1800'li yılların sonunda Pasaport Limanı inşa edilirken de benzer bir dava açılmaz. Şûrâ-yı Devlet, yani o zamanki Danıştay, "Canım böyle liman kapatılır mı?" diye bir karar vermiş. Bundan da yararlanarak İzmir'in her şeyden önce bir liman kenti olduğunu, İzmir'in kuruluşunun limandan kaynaklandığını gösterdik. Meşhur "Limansız şehir Efes gibi harabe olur" sloganını yarattık. Efes, doğal yollardan, alüvyonlar nedeniyle limansız kaldı ve harap oldu. Biz İzmir'de insan eliyle limanı kapatıp, şehri harabe olma tehlikesi içine attık. Danıştay lehimize karar verdi. İzmir Limanı'nın varlığını sürdürmesi mümkün oldu. Bu benim için de gurur verici bir hizmet oldu.

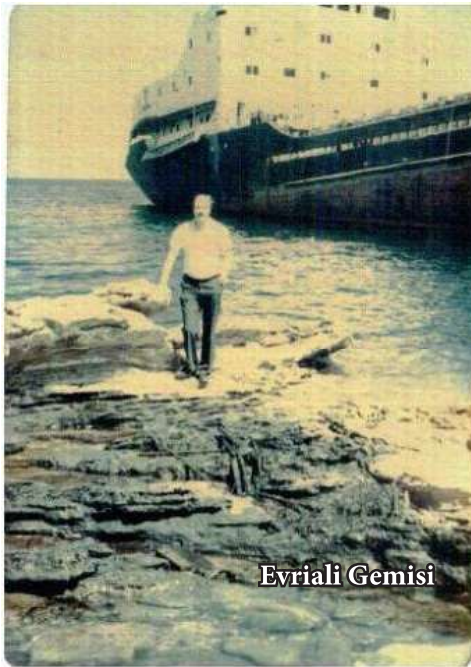
Aklınıza geldikçe tebessüm ettiğiniz anılardan da bahsedebilir misiniz?

Bir müvekkil şirketin konteynerinin içinden Irak Milli Takımı çıktı. Enteresan olaylardan bir tanesi de Hollanda'da Çevre Bakanı'nın düşmesine neden olmamızdı. Hollanda devleti asbest içeren Otapan adlı gemiyi Türkiye'ye yanlış evrak düzenleyerek göndermişti. Evraklara göre gemide asbest yoktu. Haklı olarak çevreciler itiraz ettiler. Türkiye Cumhuriyeti Devleti de haklı olarak geminin ülkeye girmesini yasakladı. Tabii gemiyi satın almış olan Türk armatör ciddi bir mağduriyetle karşı karşıya kaldı. Bunun için biz konuyu Hollanda'da çözmek zorunda kaldık. Bu süreç siyasi kriz doğurdu. Olay, Çevre Bakanı'nın istifasına karar gitti.

1990'lı yıllarda Yugoslavya İç Savaşı sırasında karayolu kapandığı için Çeşme'den Avrupa'ya yoğun

feribot seferi vardı. Bu feribotlardan biri Adriyatik Denizi'nde yandı. Yolcular tahliye edildi. Türk personel kurtarıldı. Yangın sebebiyle yolcular armatör firmadan bazı kayıplarını talep ettiler. Hiç unutmuyorum gemide görev yapan bir dansöz "Benim 100 altınım kayboldu" diye dava açtı. "Ben dansözlerin gerçek altınla dans ettiğini bilmiyordum" dedim. Bıraksanız yangın gerekçesiyle kuyumcu dükkanı açacak. Yine makul bedele bu hanım ile el sıkıştık.

GECE KULÜBÜNDE GEMİ TİCARETİ

Denizcilik davalarını veya hukuki işlemleri görürken sadece mahkemede veya ofiste olmuyordunuz değil mi?

Gün geldi dosyaların önünde çalıştım, gün geldi Aliağa'da mangal gibi yanmakta olan gemi üzerinde kurtarma yardımı pazarlığı yaptım. Türkiye'de denizciliğin gelişmesiyle beraber armatörler de gelişti. Gemi alımları uzmanlık alanı oldu. Ben de bu konuda epey uzmanlaştım. Dünyanın bütün kıtalarına ayak bastım. Bütün büyük şehirlerde ikinci el gemi alım satımı yaptım, yeni gemileri teslim aldım. Bu işleri yaparken müvekkillerimiz adına hareket ediyorduk. Bir römorkör satışı için gittiğimiz Kolombiya'nın başkenti Bogota'da kaçırılma tehlikesi üzerine kendimizi taksiden attığımızı hatırlıyorum. Gemi alım satımları dolar üzerinden yapıldığı için paranın New York'tan geçmesi gerekir. Bu noktada en zor yer Singapur'du. Saat farkı nedeniyle gemi alım satım toplantılarını gece kulüplerinde yapmak zorunda kalıyorduk çünkü o saatte açık işyeri neredeyse olmuyordu. Türk bayrağına geçişlerde mutlak surette Türk konsolosluğundan bayrak

Malta Cumhurbaşkanı George Vella ile

şahadetnamesi alınması gerekir. Sağ olsunlar her seferinde büyükelçilikler ve konsolosluklarımız mesai ölçülerini dışında çok gayret gösterdiler.

Deniz hukukçuluğu üzerine yazdığınız kitaplardan da bahsedebilir misiniz?

Deniz ticaret hukuku ile ilgili olarak çok sayıda makale, rapor, tebliğin yanı sıra üç de kitabım var. Bunlardan birisi deniz ticaret hukukunun Türkiye'deki en değerli hocalarından olan Adil İzveren'in Deniz Ticaret Hukuku kitabının güncellenmesi nedeniyle kitaba benim de ismim konuldu. Değişen Türk Ticaret Kanunu'nun deniz ticaret hukukuna getirdiği yenilikleri ilk defa ben kitaplaştırdım. Deniz Nakliyecileri Derneği kitabın basımını yaptı. Bir de Piri Reis Deniz Araştırmaları Vakfı tarafından basılan kamusal deniz hukuku kitabıydı. Bunlar da benim naçizane deniz hukukuna birer katkı olarak tarihte yerini aldı. Kitaplar eskidiler ama belki bir gün çocuklarım bunları güncel hale getirebilirler.

MALTA İKİNCİ VATANIM

Siz Malta'nın İzmir Fahri Konsolosu olarak da tanınıyorsunuz. Konsolosluk süreci nasıl başladı? İlk defa Malta konsolosu olmam

talep edildiğinde, ülkenin çok önemli tarihi şahsiyetlerinden biri olan Guido de Marco Dışişleri Bakanıydı. Bugün Malta Adliyesi önünde heykeli vardır. Benimle tanışmak istedi. Çantamda benim yazdığım Türkçe kitaplardan biri vardı. Tesadüfen 200 sayfalık kitabı açınca Maltalı bir diplomattan bahsettiğim sayfaya geldi. "Tanıyor musun?" diye sordu. Ben "Tanımaz mıyım" dedim. Beni konsolos olarak atayacağını o an anladım. Bu ziyaretten bir gün sonra da Cumhurbaşkanı oldu. Ben mi ona şans getirdim o mu bana bilmiyorum. Nihayetinde Malta Devleti, denizcilik alanında çalışmalarından, Malta ile çok iş yapmamdan dolayı beni fahri konsolos olma unvanıyla onurlandırdı. 21 senedir bu onuru yaşıyorum. Ben de Malta'ya çok hizmet ettim. Onların desteğini aldım. Malta, Akdeniz'in ortasında, denizcilikte çok önemli bir nokta. Türkiye için de çok önemli bir ticari ortak. Mesela Malta'nın en büyük yabancı yatırımcısı Türkiye'dir. Çok sayıda armatörümüzün Malta bayrağında gemisi var. Ülkenin biri yük diğeri yolcu limanı olan iki büyük limanın ortağı Türkler. Malta benim ikinci vatanım gibi. Bu gururlu görevi keyifle yapıyorum.

Hukuk ve konsolosluk göreviniz dışında ilgileriniz var mı?

İyi bir müzisyenim. Gençliğimde liseler arası yarışlarda en iyi rock gitaristi seçilmişim. Şimdi hala en genci ben olan beş arkadaşımızla amatör bir orkestramız var. Ayda bir kez bir stüdyoda buluşup kendi zevkimiz için iki üç saat çalıyoruz. Son 10 senede dört kere konser verdik dostlarımıza. Bir de benim kendi kızımın düğününde kendim çaldım.

BOYNUZ KULAĞI GEÇTİ

Çocuklarınız da sizin gibi hukukçu oldu. Ne söylemek istersiniz?

Çocuklarım Barış

Çalık ve Zeynep Çalık için hakikaten övünerek söylemek isterim ki boynuz kulağı geçti. Çok iyi yetiştiler. Çok iyi deniz hukukçusu oldular. Ben onlara hukukçu olmaları için baskı yapmadım. Kendi iradeleriyle baba mesleğini seçtiler. Umarım pişman değildirlir. İşleri tamamen devraldılar. Beni yazıhane gurusu konumuna getirdiler. Her gün işe geliyorum. Bir yol gösterici, pusula olmaya çalışıyorum. Tabiri caizse işin hamallığını onlar yapıyor. Bir torunum var. Onu da bir gün ofise getirmiş, benim masamda fotoğraf çekmişler. Bir mesaj mı veriyorlar acaba?

Hayatınıza yön veren ilkeniz nedir?

Dürüstlükten ve doğru ana yoldan şaşma. Ara sokaklar her zaman tıkalı olur.

Denizcilik alanında çalışmak isteyen genç hukukçulara önerileriniz neler?

Deniz hukuku zordur, zevklidir, çok çalışmak gerektirir. İyi yabancı dil vazgeçilmezdir. Onsuz olmaz. Ve mutlaka bu sahada yurtdışı kontakları ve dostluklarının olması gerekir. Deniz hukukunu öğrenebilirsiniz ama tatbik etmek için bunlar şarttır.

**İMEAK DTO İzmir Şubesi Kurumsal İletişim Yetkilisi*